

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1929 — STEVILKA 9.

Delo za naš večnosni poklic.

O človeškem večnostnem poklicu smo govorili zadnjič. Vsi vemo, da je hrepenenje po večnostnem, po nesmrtnem vsadil Stvarnik v človeško srce. V nesmrtnosti je človeštvo že od nekdaj videlo uresničenje svojega hrepenenja.

Indijanci so si nesmrtnost predstavljali kot večni lov, kot srečno nadaljevanje svojega na svetu započetežega življenja, svojega ukvarjanja z lovom, ki jim je bil na svetu vse. Grki so svojo nesmrtnost videli v Olimpu, božanstveni gori, kjer bo utešeno njihovo hrepenenje po lepoti. Grški modrijani so poleg tega tudi še pričakovali, da bodo tam rešena tudi vsa njihova vprašanja iz znanosti, ki jih na svetu niso mogli sami rešiti. Stari Germani so si nesmrtnost predstavljali kot nadaljevanje in srečen izid na svetu započeti boj in vojska, ki so jim tu izpolnjevali življenje. Arabci so si nesmrtnost v svoji živahni fantaziji slikali kot samo uživanje in srečo.

Da pa je nesmrtnost še mnogo višja kot največji užitek, ki ga je človeška duša zmožna, tega seveda pagani niso mogli spoznati; to je razodel Bog šele v novem testamentu. Zato je naša krščanska vera v nesmrtnost mnogo globlje utemeljena in po božjem razodetju obstoji v resnični življenjski in ljubezenski enotnosti z Bogom. Naša zemeljska vera se bo izpremenila v gledanje Boga.

Smoter naše nesmrtnosti je torej Bog. V našem zemeljskem življenju

pa imamo nalogo, za to nesmrtnost sami delati.

Ne smemo imeti napačnega mnenja, kakor da bi mogli delati za našo nesmrtnost, za naše zveličanje zgolj v cerkvi, samo z verskimi vajami, le z molitvijo in samo s prejetjem sv. zakramentov. To bi bilo pač premalo. Le pomislimo, kako malo časa imamo za molitev, kako težko se odtrgamo z doma, ko moramo v cerkev, kako s težavo pridemo do pogostih sv. zakramentov.

Bog nam je poleg teh dolžnosti, ki se v prvi vrsti tičejo Njega, dal tudi še druge, ki ne morejo biti nevažne, ker so v božjem načrtu, ker spadajo z onimi vred k našim življenjskim dolžnostim.

Naše vsakdanje delo je to, ki ga opravljamo v našem poklicu, bodisi na polju, ali v hlevu, bodisi v kuhinji ali v hiši. In to delo vsakega dne je kamen, ki ga prinašamo k zgradbi naše nesmrtnosti. To naše delo moramo vršiti v službi naše nesmrtnosti, v službi božji, ki nas je poklical k življenjski skupnosti s samim seboj.

Molitev in cerkvena služba božja ter sv. zakramenti pa nam pomagajo, da iz vsakdanjega dela napravimo — delo nesmrtnosti.

Poglej one, ki ne verujejo v človekovo nesmrtnost! Saj ne vedo, kaj naj napravijo iz svojega truda in dela. Zastonj se trudijo in delajo, ker ne znajo svojega dela posvetiti večnim namenom. Slišiš jih, da kolnejo in škripljejo z zombi nad tem »prokletim življenjem«, ki ni vredno, da ga žive.

Kristjanu pa je delo sredstvo in pot k nesmrtnosti, k večnostnemu poklicu in zato sveta in ponosna vršitev življenjske dolžnosti in preprosti delavec in neuka delavka, zdelan in utrujen kmet in od skrbi obdana kmetska žena, vsi ti so prav tako lahko ponosni na svoj poklic, kakor največji učenjaki.

Delo za večnostni poklic bodi naš ponos, pa najsi ga vršimo v še tako skromnih razmerah.

O strahovih.

V dolgih jesenskih in zimskih večerih sedi vsa družina v hiši za pečjo in se pogovarja o strahovih, coprnica, vedomcu itd. Zraven sede otroci, vlečejo na uho, oči se jim povečajo, usta so odprta, kakor bi hoteli čim več grozote vjeti v svoje trepetajoče in tresoče se duše! Oče in mati, tete in drugi sorodniki, posli: vsi se kosajo, kdo pove več, kdo je več videl, več slišal takih strahov. Nihče ne misli na otroke, na njihove sprejemljive duše, še manj pa na njihove več ali manj slabe živce.

Ko pa spravljajo otroke spat in se ta ali oni otrok oglasi, da ne gre, ali da hoče imeti luč, ker ga je strah, tedaj ubožčka še okregajo, ako ne celo natepejo. Z grožnjami in udarci sicer utihne, a ne umiri se njegovo srce, ki utriplje in bije naglo in močno, da se kar sliši.

O, ko bi mogli oni odrasli ljudje, ki so prej govorili o strahovih, pogledati v to ubogo otroško dušo!

Če postelja zaškriplje, če kdo zapropota zunaj pred hišo, če kdo bolj trdo stopi ali se v podstrešju pode miši, misli otrok, da so strahovi, oni, isti, o katerih so prej govorili. Glavo malo odkrije in z napol odprtimi očmi pogleda izpod odeje. — Ali ne stoji tam taka bela žena, o kateri je pripovedovala prej teta v hiši? Otrok si naglo povleče odejo zopet čez glavo in komaj diha. Kar je dete videlo, je bila le materina ali sestrina svitla obleka viseča na steni in obseval jo

je še lunin svit. Kdo more popisati trpljenje takega otroka vsega preplašenega in polnega groze? In to se ponavlja večer za večerom, noč za nočjo, strah spremlja otroka tja v mladeniško dobo, bolj in bolj postaja občutljiv, živci so čim dalje bolj slabi, kar vpliva gotovo tudi na delovanje srca. Posebno so deklice, ki imajo bujnejšo domišljijo nego dečki, dovezetne za take reči, da jih strah spremlja skozi vse življenje, dočim se ga dečki otresejo večinoma v svoji fantovski dobi. Deklice se strahu ne otresejo nikoli, v vsaki senci, v vsakem deblu vidijo duhove, ko se le zvečeri.

Pač blagor otrokom, ki so poslušali tako pripovedovanje, a so se strahu otresli, gorje pa revežem, katerim se je pripovedovanje vtisnilo globoko v dušo, da ne more ozdraveti nikoli več. Le kdor je skušal, ta ve, kakšno je to duševno trpljenje, zato pazite starši na svoje otroke! **Ne pripovedujte in ne dovolite**, da bi vaša družina pripovedovala vašim otrokom o strahovih! Otroke spravite zgodaj v posteljo in če je v katerem vaših otrok prirojen strah pred temo, prižgite luč, primate otroka za roko pa mu recite ljubeznivo: »Vidiš, vse je tako kakor po dnevi: tu je omara, tam je zrcalo, tukaj le je skrinja, vse prav tako kakor čez dan, le tema je, ker je šlo solnce tudi spat. Nikdar ne smete otroka zmerjati ali celo tepsti, če ga je strah! Mati.

Nekaj tudi za srce.

Vrt pri hiši imamo sicer predvsem zato, da pridelujemo na njem potrebne sadike in pa vso zelenjad, ki jo potrebujemo skozi celo leto v kuhinji. Po vsem svetu je pa lepa navada, da goje na vrtu tudi rastline, ki ga krasi in od katerega ima svoj delež tudi naše oko, — rastlinje, ki razveseljuje naše srce vselej, kadar stopimo na vrt. To so predvsem cvetice, sploh pa vse rastlinje, ki služi za olenčavo vrta in hiše. Ljubezen do lepega cvet-

ja je prirojena skoro vsakemu človeku, posebno pa ženskemu spolu. Zato si pa ne moremo misliti vrtniča, kjer bi ne bilo vsaj nekaj — čeprav še tako skromnega cvetja.

Po dolgi in neprimerno hudi zimi prihaja pomlad v deželo. Čas je, da poleg drugih koristnih in potrebnih rastlin poskrbimo po svojih razmerah tudi za olepšavo vrta — za razno cvetje. Tu je treba prevdariti zlasti tri vprašanja in sicer: *Kaj bomo sadili, kam in kje dobiti?*

1. Kaj torej? Našteti hočemo samo nekaj takih pomladanskih in poletnih vrtnih cvetic, ki jih sedaj sejemo ali sadimo, ki dolgo cveto in ki se lahko goje.

Prvo cvetje na vrtu nam dajejo *mačeha, marjetica, potočnice* in razne *trajnice*. Trajnice moramo saditi izvečine poleti in na jesen, torej o teh pozneje enkrat. Pač pa lahko vrt takoj okrasimo z mačehami, marjeticami in potočnicami. Tudi to so rastline, ki jih moramo sejati že prejšnje poletje, a sedaj jih lahko dobimo že cvetoče. Prav brez škode se dajo presaditi. Tako lahko poskrbimo za lepo cvetje za poznejšo dobo, ako posadimo nekaj grmičev *vrtnih nageljnov*, ki se dajo sedaj tudi brez škode presajati. Posebno lahko pa je gojiti *enoletne, poletne cvetice*, ki jih izvečine sedaj sejemo, oziroma poceni lahko kupimo mlade sadike. Izmed stotin naj omenim samo nekatere: *Reseda*. Kdo ne pozna te ljubke, lepo dišeče cvetice? Sejemo jo sedaj kar na stalno mesto. *Petunije* so zelo hvaležne. Treba pa je dobiti rastlinice, ker za setev je že prepozno in se tudi ne sponese vselej. *Astre* sejemo kar na mesto, kjer naj cveto; če vzkale pregosto, jih pozneje prepulimo in presadimo. *Cinije* so zelo hvaležne, ker cveto celo poletje, dokler jih ne pomori slana. Za setev je pozno, dobiti je treba rastline. *Tagetes*, »turki« ali »smrdljivi nagelj«, je prav hvaležna cvetica, ki se lahko seje še sedaj. *Suhe rože* ali molci je že davno

vpeljana in jako priljubljena cvetica, ki jo goji lahko vsakdo. Sejemo jo zgodaj spomladi. Sedaj bi bilo treba dobiti sadike. *Začčke* prištevamo tudi k preprostim, pa zelo lepim poletnim cveticam. *Kineški klinčki* prav radi uspevajo in neumorno cveto do jeseni. Sedaj bi jih še lahko sejali. Lepa enoletna spenjalka je *kapucinka* (*tropolum*), ki jo je treba sejati h kaki ograji ali sploh na tako mesto, da se lahko spenja na kvišku. Kdor more, naj nasadi nekaj *šabo-nageljnov*, ki cveto v poznih poletnih in jesenskih mesecih.

Poleg naštetih preprostih poletnih cvetic naj na nobenem vrtu ne manjka negaj grmov *georgin ali dalijs*, ki jih sadimo baš sedaj. Toliko, tako trajnega in tako krasnega cvetja nam menda pač ne nudi nobena druga vrtna cvetica. Sedaj sadimo tudi *mečke* ali gladijole. Ne pozabite na *kri-zanteme*, ki nam bodo s svojim nedosegljivo lepim cvetjem krasile vrt v pozni jeseni in pa grobove naših dragih. Sedaj je čas, da si preskrbimo sadike.

Na vsakem vrtu bi moralo biti tudi nekaj *vrtnic*, ki si jih vzgojimo lahko kar sami, ako požlahtnimo na vrh presajen gozdni šipek. *Jesenske astre* sadimo tudi sedaj. Iz enega grma naredimo lahko mnogo sadik, ki se prav rade primejo in se celo jeseni bujno razrastejo v velike grme.

Kam saditi? Na velikem vrtu si pripravimo na ugodnih prostorih posebne evetlične gredice, kar same zase, ali pa na trati. Na majhnih vrto-tih — in takih je največ — pa sadimo vse okrasno rastlinje in cvetice *ob robu zelenjadnih gredic, ob potih, ob ograji itd.* To so obrobne gredice ali rabate, ki so lahko široke samo 30 cm ali pa tudi 1 m. Na obrobne gredice ob zelenjadnih gredah spadajo bolj nizke poletne cvetice. Večje rastline, ki se razvijejo v obširne in visoke grme (dalije ali georgine, jesenske astre), so pa bolj primerne kot posamnice na ogljih gred, koncem rabat

ali po trati, ob ograji ali pa na sredino posebnih cvetličnih gredic. Od pravilne razvrstitve je mnogo odvisno. Še tako preprosto cvetje, lepo in okusno urejeno, se lepo poda na vrtu. Nasprotno pa je vse skaženo, ako je razpostavljeno kar tjavendan brez okusa in pravega zmisla. Za to delo je pač treba nekoliko lepotnega čuta, ki je marsikomu že prirojen.

3. Kje dobiti primerno lepotično rastlinje? Najceneje izhajamo, ako vse sami sejemo in gojimo. Seme od vseh naštetih rastlin, in še od nešteti drugih, v kolikor se razmnožujejo s semenjem, se dobi dandanes že v vsakem večjem kraju. Kar pa se sedaj ne more več sejati, ali kar se razmnožuje na drug način, dobimo za razmeroma majhen denar pri vrtnarjih, ki so tudi že skoro v vsakem mestecu in večjem kraju. Marsikaj se dobri pri šolskih upraviteljih, kateri imajo šolske vrtove, po premožnejših hišah, kjer se bolj pečajo z vrtnarstvom in pri raznih ljubiteljih in prijateljih lepega cvetja.

Na delo! Okrasite svoje vrtove s cveticami! S tem krasite svoje domove in svoja srca! S.

Kuhinja.

Mešana omaka. Skuhaj 2 neolupljena krompirja, 1 zeleno, 1 srednje debelo rdečo peso, vsako posebej in vse to skuhamo olupiti in zreži na rezance. Potem skuhamaj 2 jajci v trdo, jih olupiti in zreži na majhne krahličke, stresi vse skupaj v skledo ter prilij nekoliko olja in kisa in potresi z velikim ščepom popra, premešaj in postavi kot prikuho na mizo.

Možganja juha. Najprej (telečje, koštrunove, goveje ali prešičje) možgane operi, osnaži, seseklaj in stresi v rumeno redko prežganje, ki si mu pridejala še nekoliko drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja ter vse skupaj nekoliko časa praži. Nato zalivaj počasi med mešanjem z juho (od kosti, karfijole ali zelenjavino), prideni vejico majarona in nekoliko na-

slrganega oreška. Pusti da vse skupaj četrt ure vre, nato stresi juho na opečene krušne rezine.

Priželjna juha. Deni v kozo žlic masti, prideni 1—2 žlici moke in mešaj, da se blede zarumeni, nakar prideni drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja (oboje za malo žlico). Ko še nekaj minut mešaj, prilij vaj počasi zelenjavino ali kako drugo juho in dobro mešaj, da ne bo štrukljev ter pusti, da zavre. Potem deni v juho na rezance zrezan kuhar priželje, sol in široko zrezane rezance, prideni vejico majarona in kuham vse skupaj četrt ure. Nazadnje prilij nekoliko kisa in postavi na mizo.

Regrat kot prikuha s krompirjem. Naber regrat, liste odberi, operi in skuhamaj. Kuhar regrat odcedi in seseklaj. Napravi redko prežganje iz masti, moke, nekoliko drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. Posebej pa skuhamaj za krožnik sesekljane krompirja in kuhana stlači ter prideni regratu z vso krompirjevko ter prideni še velik ščep popra in soli. ko vse skupaj nekaj časa vre, postavi z mesom na mizo. Ako hočeš regrat pripraviti še okusneje, mu prideni 1—2 žlici kisle smetane.

Jajčni zvitek z meliso. Zmešaj v lončku eno jajce, ga osoli in mu prideni eno žlico drobno zrezane melise, razravnaj to mešanje v široko, plitvo ponev, v kateri si razgrela za eno žlico masti, ga hitro speci najprej na eni, in potem, ko si ga obrnila še na drugi strani. Zvij ga kakor štruklje in postavi kot samostojno jed na mizo. (Zelo se priporoča ta jed za slabotne matere.)

Ocvirkov kolač s sirom. Stresi na desko 40 dkg moke, 10 dkg mrzlih, dobro sesekljanih ocvirkov, dve žlici sladkorja, 5 dkg surovega masla, eno jajce, nekoliko drobno zrezane limonine lupine, nekoliko soli, cel pečilni prašek in 8—10 žlic mrzlega mleka. Iz vsega tega napravi testo. Testu pusti 10 minut počivati, nakar ga prav

tenko razvaljaj. Razvaljano testo položi na pomazan pleh in nadevaj s sirnatim nadevom. Krpo pa od dveh strani proti sredi zapogni, da se nadev nič ne vidi, pomazi po vrhu testo z raztepenim jajcem in postavi nato v srednje vročo pečico.

Sirnatí nadev. Mešaj 2 dkg surovega masla, četrt kg sira, nekoliko drobno zrezane limonine lupine, ščep cimeta, 6 dkg sladkorja, 1 rumenjaki, 5 dkg krušnih drobtin in sneg enega beljaka. Vse skupaj narahlo premešaj in nadevaj.

Kako se zviša nesnost kokoši.

Glavni cilj naše kokošjereje obstoji v tem, da skušamo doseči čim večje število jajc. Razen odbire dobrih jajčaric igra pa pri tem važno vlogo hrana, ki zelo vpliva na nesnost. Med tako hrano spada predvsem ribja moka, zmlete surove kosti, mesna moka in razna druga beljakovinasta hranila, v manjši meri pa zrnata piča. Toda tudi med to se dobi taka, ki poveča donos jajc. Dosedaj je pa bilo še malo znano, da v tem oziru izredno ugodno vpliva kaleči oves, kakor o tem poroča »Poljoprivredni Glasnik«. Kaleči oves ni samo zaradi tega tako učinkovit, ker je lahko prebavljiv, ampak tudi, ker je vsled mnogih beljakovin izredno hraniv in tečen. Oves vsebuje tudi neko snov »avenin«, ki jo nima nobeno drugo žito in ki daje tako izredno pospešuje nesenje jajc.

Kako pa dobimo kaleči oves? Njegova priprava je preprosta in enostavna in si ga lahko vsak perutinar sproti napravi. Postopa se pa na ta način. Potrebna količina ovsa se v škafo polije z mlačno vodo, da je z njo zrnje popolnoma pokrito. Škafo pokrijemo s kako odejo, ga postavimo na primerno toplem prostor in ga pustimo v miru dva do tri dni. Nato odlijemo vodo in razgrnemo oves v zaboje 3 do 5 cm na debelo. Vsaki

dan ga poškopimo z mlačno vodo in premešamo. Zaboje držimo pokrite, da se v njih razvije primerna toplota, ki pospešuje kalitev. Škropljenje in mešanje ovsa traja toliko časa, dokler se iz zrna ne pokažejo klice. Ko so te pognale do 2 cm na dolgo, je oves zrel za krmo. Razvoj kalitve je odvisen od toplote zraka in vode ter traja 5 do 10 dni. V toplejših mesecih postavimo zaboje lahko na prsto, medtem ko jih v zimski dobi držimo v toplih kletih ali v drugih toplih shrambah. Če bomo krmili s takim ovsem, bomo v kratkem opazili, da bodo naše kokoši bolj pridno začele nesti jajca.

San. podpolkovnik dr. M. Justin:

O španski bolezni.

Kako so se pojavljali bolniki, ki so zboleli za hripo, kako so se razvijali in kako je bilo njihovo zdravljenje v splošnem? Če na kratko označim, naj najprvo omenim, da se je ta hripa, influenza ali španska javljala na dihalnih, črevesnih in živčnih organih.

Najprej naj popišem slučaje, kjer je bolnik zbolel na dihalnih organih (nos, grlo, pljuča).

Kratko omenim, da je bolnika kar spreletelo, zbolela ga je glava, roke in noge, posebno nad nosom na čelu, kašljal je. V glavi se je nastanil nek težak pritisk, ki mu bolnik ni vedel vzroka. Iz nosa mu je začelo krvaveti. Mraziti ga je začelo, nobena soba mu ni bila dosti topla, nobena obleka dosti debela, spreletaval ga je mráz. Boleti ga je začelo v grlu; če si mu pogledal v grlo, si videl vse rdečkasto: nebo, grlo in goltanec. Tudi tonzile (mangelji) so bili rdečkasti in pri požiranju ga je bolelo. Začel je pokašljevati. Če si pomeril temperaturo, si videl, da ima 38 do 39°. Vsak prepričan, vsaka odprta vrata je čutil, želel si je toplote, toplote okoli sebe in toplote v sebe (toplili čajev).

Kdor se je bil dosti zgodaj javil in šel takoj v posteljo, se vznožil, prepotil, spiral grlo, sploh se dobro pregrel, je bil 3 do 11 dneh zdrav. Kdor pa tega ni storil in hodil okrog, se še dolgo ni mogel popraviti in tudi ko ai imel več vročine, je čutil, da ni nekaj z njimi v redu, da od tega časa vse bolj občuti mrz in da ga kje bode. Ali pa če se mu je kataralično vnetje iz grla in požiravnika pomaknilo nižje v sapnik in pljuča, pa ga je začelo boleti ondi, je začel kašljati in bolelo ga je v prsih. Izpljuval pa je vedno rdečkasto prepojen, skoro krvav izmeček iz sebe ali pa čisto zelenkasto snov. V tem položaju se je naselil v njega že katar v bronhije, to je v sapnik in njegove veje (bronhije). Do tu je bil bolnik še vedno lahko ozdravljiv. Če je šel v posteljo, se par dni pošteno prepotil in segrel — se je proces še mogel ustaviti, če pa tega ni storil, se je pa proces pomaknil globlje v pljučno tkivo vama in nastopila je pljučnica.

Ta pljučnica pa ni ona navadna pljučnica, ko te strese mrz in se ti pljuča vnemejo na enem mestu in v osmih dneh, če imaš srečo, temperatura, ki je narasla na 40° C, naenkrat pade na normalno višino 36° ali celo manj in se človek ves znajde v potu, diha lažje in mirneje, žila mu bije zopet 75 v minuti. Ne, to ni pljučnica. To je pljučnica pri influenci, ki se naseli v več žariščih, na več mestih naenkrat, se povleče do pljučne in rebrne mreže in povzroči tudi ondi vnetje. Proces vnetja se lahko vsak dan pomaknejo drugam, naredo nova žarišča in ognjišča, visoka vročina 40 ali 39° se drži več dni, potem pade na 38 in se morda zopet dvigne, nato pade in se zopet dviga, kakor je pač razvoj procesa v pljučih. Bolnik se počuti slabega, ves pomodri v obraz, in čuti, da bo treba umreti. Ne more dihati in zaboli ga pri vsakem dihanju in spremembi lege. Bolečine so povzročene zlasti od razširjenja procesa ana pljučno in rebrno mrežo (po-

rebernico), ki je silno občutljiva in njen živčni sistem zelo zasežen v vnetje.

Porebernica začne cediti iz sebe tekočino, ki se veča in veča. Nastane voda v pljučih, eksudat, kakor pravimo. Ta eksudat stiska pljuča in jih napravi za dihanje nezmožne. V veliko slučajih pa zlasti na doljnih delih nastopi gnoj. In te slučaje je treba podvreči operaciji, če se hočejo rešiti. Le v premnogih slučajih pa ta gnoj ni zbran na enem mestu, da bi se lahko odstranil, ampak vnetje je razširjeno na površju porebernice in pljučne mreže kot tanka ali pa včasih kot svinčnik debela plast. In to so slučajji, ki so najbolj obupni. Ta trda organizirana plast gnoja na površini porebernice se razširja vedno dalje na vse kraje, se zariva med posamezne pljučne krpe, da sprime druge organe v svoj objem, tako srčno mrežo, žilo aosto in prepono in napravi iz vsega veliko gnojno maso, ki pa v sredini včasih zopet producira tekočino, ki je motna ali pa čista, toda včasih tudi gnojna. Temperatura se suče stalno okrog 38 do 39, zjutraj manj, popoldan več, bolnik nima teka, hujša in propada. Srce mu peša, obraz udrt, težko diha in če se bolezen potegne, se zna izvleči z težko spremembo v pljučih, ki mu ostane za celo življenje v nadlego — ali pa umrje na oslavljenju.

Včasih se pa zraven tega kar naenkrat začno kazati znaki vnetja srednjega uha. S kašljanjem in z razširitvijo vnetja v grlu se proces razširi iz grla skozi Evstahično cev in odtod v srednje uho. Bobnič se mnogokrat predre in iz ušes teče neka zelenkasto-rumena srkvica. Če pa se bobnič ne predre, pa proces lahko zaide v možgansko mrežo; posledica je vnetje iste.

Pasti ni sramota, pač pa dolgo obležati.

Bolje malo z ljubeznijo, kakor pa mnogo s pestjo.

3 a n a š e m a l e

Po svetu okrog.

(Nadaljevanje.)

Muri je začel tožiti,
da je Pazi goljufiv —
ko je voz, naložen z ogljem,
krog vogala baš zavil.
Pred ta težki voz pa vprežen
bil, gorje, je pes ovčar:
Pazi v njem spoznal je druga
(mislil ne bi bil nikdar...) —
bil je Filaks, ki predstavljal
si je srečnega tako!
Tudi Filaks ga spoznal je,
dél in zmajal je z glavó:
»Brž se sreča je skončala,
umrl je dobri gospodar,
hodil sem iz rok v roke —
zdaj dobil me je ogljar...
S težkim trudom ob udarcih
in pa sit le malokdaj
vozim v mesto težko oglje
gospodarju na prodáj...

Kadar komaj še prevažam
težki tovor s kraja v kraj,
spomnim se prelube črede
v gorah svobodnih tedaj:
spomnim se ovac, pastirja —
zapustil sem jih grdó,
ah, kako je tam v svobodi
bilo vendarle lepó...«

A ko Pazi je vprašal,
kaj je z njim, je brz o! stal —
kajti mimo je nenadno

trop psov je urno privihral.
Vzkliknil je: »Za božjo voljo,
ne mudita se nikar —
kaj, če brez nagobčnikov tu
videl vaju bi konjár!
Bilo bi, gorjé, po vama!
Glejta, tu je res že, tu!«
Preden Pazi ga zagleda,
stal je že ob Muriju
in držal ga za ovratnik —
Pazi brani, a zaman —
zanko čuti brz za vratom,
rjuje... več ne pride stran...

Filaks gleda z grozo v srcu,
streslo ga je prav do dna:
Zdaj prijatelja uboga
čaka bridka smrt oba...

(Dalje.)

Mirko Kunčič:

Miška je bolna.

Miška v črni luknjici
»joj, prejoj!« vzdihuje.
Bolna je že tri noči —
nihče je ne čuje.

Mi smo dobrega srca,
pojmo brz po padarja:
muc ozdravi jo tako —
hipla, hopla, ham —
da nikoli več ne bo
miš zbolela nam!

Marjetica na travniku.

Na zelenem travniku je zgodaj spo-
mladi vstalo prav mnogo pisanih cve-
tic. Skrbno in dobro solnce jim je
vsak dan poslalo nove luči, nove to-
pote in pogosto tudi mokrote, da so
bitro rastle in se razvijale. Sredi med
visokimi travnimi bilkami je rastle
mala marjetica. Prav srčkana stva-
rica je bila z lepo umitim obrazkom
in z rdečim čipkastim klobučkom na
glavici. Vsak dan se je igrala s solnč-
nimi žarki; k nji so prihajale tudi
čebelice v vas in metuljčki so radi

pri nji počivali. Tudi zlatobleščeči hroščki so se radi ustavili pri nji in rdeči mravljinca so se radi oddahnili pri nji od svojega težkega dela. Vsi so imeli malo marjetico prav radi, ker je bila ljubeznjiva in prijazna, zraven pa skromna in ni nikomur žallega storila. Nekoč je tudi pribrenčal k nji debel čmrlj in jo je hotel poljubiti. Marjetica pa je na ves glas zavpila in zaklicala na pomoč. Striček veterček je zapihal in pihnil nadležnega čmrlja daleč stran, da se je dvakrat čez glavo prekupicnil.

Sami lepi in veseli dnevi so bili, ki jih je preživljala marjetica na travniku. Pa kmalu je bilo drugače. Hudoben sosed se je naselil blizu marjetice. Regrat je bil to z rumeno košarico in velikimi zobatimi listi, ki se jih je marjetica na vso moč bala. Ta sosed je bil čudno prevzetan mož, ki so se ga vse cvetke ogibale. Ves jezen in nevoščljiv je opazil, kako imajo vse živalice in rastline marjetico rade. Dokle rje bil še majhen in so mu ljudje odtrgavali liste za solato, je bil kar tiho. Ko je pa zrastel, se je pa šopiril čimdalje bolj proti marjetici in ji je pobral s svojimi velikimi listi vse rosne kapljice, pa tudi vse solnčne žarke in jo je psoval in zmerjal. Njegovi listi so bili celo tako dolgi, da so zbadali marjetico v nežno lice; ogniti se mu ni mogla, ker je bila s koreninami vrastla v zemljo. Tožila je drugim sosedam in sosedom, da ji niso mogli pomagati, ker so se sami bali hudobneža. Tudi čebelice in metulji niso mogli drugega, kakor malo prijateljico tiho tolažiti, da bo že bolje. Tako je bila mala marjetica čisto sama in zapuščena in večkrat je bridko jokala. Hudobni regrat pa se je šopiril vedno dalje in je na vsak način hotel malo cvetko izstradati in zadušiti.

Nekega jutra, ko se je marjetica zbudila in uprla svoje oko v solnce, je stal hudobni sosed tik pred njo in jo je tako-le nagovoril: »Tvoj blede obraz je čimdalje manjši. Še danes

boš morala umreti! Tako te bom stisnil, da ne boš mogla več sopsti. Da te bo vsaj konec, ha-ha!«

To sirovo govorjenje je slišala sivka, ki se je blizu tam pasla. Prišla je počasi bližje, iztegnila je svoj dolgi jezik, in ga je opletla okoli regrata. Resk! in regrat je izginil v njenem širokem gobcu.

Vsa prestrašena je gledala marjetica to grozno kazeno nad regratom. Zaprla je oči in pobesila glavico. Pridna sivka pa jo je prav prijazno pogledala s svojimi velikimi očmi in ji je rekla: »Nič se ne boj, otroček! Tebi ne bom storila nič žallega, ker vem, kako te imajo vsi radi, ko si tako tiha in pridna. Regrat pa je bil hudoben. Večkrat sem slišala, kako te je zbadal in zmerjal; ti mu pa nisi nikoli nič hudega storila. Kar je pa zadnji čas počenjal, je bilo pa že preveč. Zato sem sklenila konec storiti. In zdaj si prosta. Dobro se imej! Vsak dan te pridem obiskat!« Mu, mu, je še pozdravila sivka, zamahnila z repom in odšla.

Marjetica pa še danes cvete na travniku in sivka jo vsak dan obiskuje ter sta postali prav dobri in zvesti prijateljici.

Učiteljica: »Oglejmo si tu na sliki tobakovo rastlino v cvetju!« Mihee (sunkoma dvigne roko): »Kdaj bodo pa potem cigarete in cigare dozorele?«

Katehet razlaga v najvišjem dekliškem razredu, kaj je sv. zakon. Poudarja, da morata mož in žena biti edina. Da razvidi, koliko je ostalo njegove razlage v glavah učenk, vpraša: »Katera mi zna povedati, kdaj je v zakonu edinost?« — Katica (dvigne roko): »Če mož dela, kar žena hoče.«

Joško: »V šoli smo se učili, da nekatera očala povečujejo in da človek potem bolje vidi. Ali tvoja očala, mama, tudi povečavajo?« Mati: »Seveda.« Joško: »Potem pa prosim, snemi očala in mi brez njih odreži velik kos potice!«